

FØRSTE MØTE MED NORGE.

- FLYKTNINGERS OG ASYLSØKERES ERFARINGER FRA ASYLMOTTAK

Norges Røde Kors
Postboks 1, Grønland
0133 Oslo
Norge

E-post: post@redcross.no

Webadresse: www.rodekors.no

Forfattere: Andreas Aksnes Karmhus, Ingrid Iversen Hølaas

ISBN: ISBN 978-82-7250-255-2 (Trykt) / ISBN 978-82-7250-256-9 (PDF)

Illustrasjonsfoto: Hordaland Røde Kors (forside) / Ingeborg Øien Thorsland (side 5 og 17)

Design: Wittusen & Jensen

Innhold

Forord	4
Første møte med Norge. - Flyktningers og asylsøkeres erfaringer fra asylmottak	5
1. Introduksjon	6
2. Stor økning i antall flyktninger og asylsøkere	7
3. Responser fra Røde Kors	8
4. Spørreundersøkelsen	10
5. De humanitære behovene til beboerne på asylmottak	12
6. Erfaringene med Røde Kors	14
7. Konklusjon	17
Kilder og utdypende informasjon	18

Forord

I 2022 og 2023 har mange flyktninger og asylsøkere kommet til Norge, ikke minst som følge av eskaleringen av konflikten i Ukraina. Om lag 40 000 mennesker søkte beskyttelse i Norge i 2022, og omtrent like mange i 2023. Bak statistikken står enkeltmennesker. Det er individer med ulike opplevelser og egne erfaringer i møte med det norske mottaksapparatet. Barn og voksne som har flyktet fra krig og konflikt kan være sterkt preget av dette. Desto viktigere er det at de blir tatt imot som medmennesker, og at de får dekket sine grunnleggende humanitære behov.

Med denne rapporten vil Norges Røde Kors ta for seg en del av disse erfaringene, og bringe dem frem i lyset. Spesielt vil vi legge vekt på opplevelsen av møtet med asylmottak. Gjennom en spørreundersøkelse utført på 27 mottak, ønsker vi å belyse beboernes opplevelser og behov i en kritisk fase av deres liv.

Rapporten gir ikke et fullstendig bilde av hvordan alle beboere opplever sitt møte med norske asylmottak. Vi mener likevel at funnene illustrerer både positive og uheldige sider ved hvordan flyktninger tas imot i Norge. Det er viktig at de det gjelder deler sine erfaringer, og at vi som samfunn lytter og lærer av dette. Det er den beste måten vi kan ivareta de humanitære behovene til alle som søker beskyttelse i Norge. Likebehandling er avgjørende.

Resultatene fra undersøkelsen er både interessante og bekymringsfulle. Vi ser hvordan beboerne har ulik opplevelse av hvorvidt de får sine grunnleggende behov dekket, der de som har svart på russisk/ukrainsk er mer positive enn respondenter som har svart på andre språk. Forskjeller i tilgang til mat, hygieneartikler, juridisk bistand og helsetjenester blir tydelige. Dette er viktige indikatorer på utfordringene mange

møter, og det er avgjørende at vi som samfunn tar disse funnene på alvor.

Samtidig belyser ikke rapporten kun utfordringer, men også suksesshistoriene – der vårt aktivitets-tilbud på mottakene har bidratt til økt tilfredshet og bedre tilgang til nødvendige tjenester. Røde Kors' innsats på asylmottak har vært kontinuerlig gjennom 2022 og 2023. Den vil fortsette å være viktig, ikke minst gitt den pågående økningen i mennesker som søker beskyttelse. Videre ønsker vi å påpeke at våre tilbud ikke kan erstatte myndighetenes ansvar. Frivilligheten skal være et supplement, ikke en erstatning for det offentlige.

Til slutt vil jeg rette en varm takk til alle som har bidratt til rapporten, både blant respondenter og de 27 mottakene som formidlet undersøkelsen. Vi vil også rette en takk til Utlendingsdirektoratet (UDI) for godt samarbeid. Vi håper denne rapporten kan bidra til at alle beboere, uavhengig av bakgrunn eller språk, blir behandlet med verdighet og får dekket sine humanitære behov i sitt første møte med Norge.

Anne Bergh

Generalsekretær, Røde Kors

Første møte med Norge. - Flyktningers og asylsøkeres erfaringer fra asylmottak

Oppsummering

- I en spørreundersøkelse gjennomført på asylmottak i 2022 og 2023, ble det avdekket til dels store variasjoner i beboernes opplevelse av hvorvidt de fikk dekket sine grunnleggende behov.
- Det er markante forskjeller på de som har besvart undersøkelsen på russisk eller ukrainsk sammenlignet med de som har svart på andre språk. De som har svart på øvrige språk melder at de har dårligere tilgang på for eksempel mat og hygieneprodukter.
- Generelt opplever de som har svart på undersøkelsen å ha rene bofasiliteter, utdanningstilbud til sine barn og informasjon om asylsøknaden. De opplever i mindre grad å ha tilgang på juridisk bistand, utdanning for voksne, gode klær og helsehjelp.
- Samlet sett er beboerne på asylmottak i Norge som deltok i spørreundersøkelsen veldig fornøyd med Røde Kors sine tilbud på mottakene.
- Beboerne mener kommunikasjonen kan forbedres i Røde Kors aktiviteter. Det er nærliggende å anta at dette blant annet handler om språklige utfordringer og mangel på frivillige som snakker samme språk som beboerne.
- Beboerne som deltar i Røde Kors sitt aktivitets-tilbud på mottakene, oppgir i større grad at de også har bedre tilgang til andre behovsdekkende tilbud, enn om de ikke deltar.
- Røde Kors har klart å opprettholde innsatsen på asylmottak gjennom hele 2022 og 2023. Dette blir viktig også fremover, gitt at det er få tegn på at det blir en betydelig nedgang i mennesker som vil søke beskyttelse i Norge i 2024.

1. Introduksjon

Siden den væpnede konflikten i Ukraina eskalerte i februar 2022, har det vært en svært stor økning i antall flyktninger og asylsøkere til Norge.

Flesteparten av disse er flyktninger fra Ukraina, men man har også sett en økning i antall asylsøkere fra en rekke andre land sammenlignet med de foregående år. I løpet av 2022 søkte om lag 40 000 mennesker beskyttelse i Norge.ⁱ Det vil omtrent være på samme nivå i 2023. I 2023 søkte 35 166 Ukrainske statsborgere asyl etter hjemmel om massefluktsituasjon (kollektiv beskyttelse) og 1 118 søkte asyl på individuelt grunnlag.ⁱⁱ

Bak disse tallene skjuler det seg mange enkelt-skjebner. Røde Kors ønsker å bidra med mer kunnskap om hvordan de som har kommet til Norge de siste årene har opplevd den første mottakelsen i Norge. Derfor har Røde Kors, i tett dialog med UDI og asylmottak rundt omkring i landet, gjennomført en spørreundersøkelse.

Denne rapporten oppsummerer funnene fra spørreundersøkelsen som ble gjennomførte på et utvalg asylmottak fra og med desember 2022 og til og med juni 2023. Undersøkelsen belyser hvordan beboere på mottak har opplevd tiden på mottak og hvordan de har opplevd møtet med

Norge og Røde Kors. Røde Kors ser særlig på om ulike beboergrupper har ulike behov og om de opplever tilbudene ulikt. Et annet formål med spørreundersøkelsen var å kartlegge hvordan beboerne selv vurderer støtten de mottar fra Røde Kors.

Videre i rapporten vil Røde Kors først gjennomgå hvem og hvor mange som ankom Norge som flyktning eller asylsøker i 2022 og 2023. Deretter vil vi se nærmere på Røde Kors sin innsats når det gjelder å ta imot disse menneskene. Så vil vi gjennomgå funnene fra spørreundersøkelsen om hvordan beboerne på asylmottak har erfart mottaksprosessen. Til slutt vil vi se på læringspunkter.

2. Stor økning i antall flyktninger og asylsøkere

Både i 2022 og 2023 søkte om lag 40 000 mennesker beskyttelse i Norge. Dette er en stor økning fra 1 656 i 2021.ⁱⁱⁱ Selv om det også var en økning i søknader om beskyttelse fra land som blant annet Syria, Afghanistan og Eritrea, var det store flertallet – i gjennomsnitt 7 av 8 – fra Ukraina. Etter eskaleringen av konflikten i februar 2022, gikk antallet søknader om kollektiv beskyttelse fra ukrainere opp svært raskt. I februar 2022 var antallet 39, mens i mars samme år var antallet 7 551. I 2023 har tallet variert mellom 1816 til 4787 søknader om kollektiv beskyttelse i måneden.^{iv} Ikke siden Norge mottok 31 150 søknader om beskyttelse i 2015 har antallet vært i nærheten av noe tilsvarende.

For Norge som mottakerland betydde dette at mange flere personer med beskyttelse skulle bo på asylmottak enn det landet hadde planlagt eller lagt til rette for. UDIs mottakskapasitet var over flere år blitt bygget ned, og ved inngangen til 2022 hadde UDI omtrent 30 mottak i drift. For å imøtegå det økte behovet inngikk Utlendingsdirektoratet (UDI) mange avtaler om akuttinnkvartering med private aktører for å raskt sikre de nyankomne steder å bo. Innen mai 2022 hadde UDI økt mottakskapasiteten til 125 mottak og 83

av disse var akuttinnkvarteringer. I tillegg var det flere ventehotell i drift. Flyktningene ble raskt bosatt og flere enn antatt valgte å bo privat, noe som førte til at mottakskapasiteten etter relativt kort tid kunne reduseres.^v

I løpet av sensommeren og høsten 2023 økte igjen antallet søknader om kollektiv beskyttelse fra mennesker med ukrainsk statsborgerskap.^{vi} I oktober 2023 opplyste UDI at det settes inn tiltak for å øke antall mottaksplasser og at mellom 2500 og 3000 plasser ville opprettes innen kort tid. Planene om å legge ned enkelte eksisterende akuttinnkvarteringer ble utsatt, og noen nye ble etablert.^{vii}

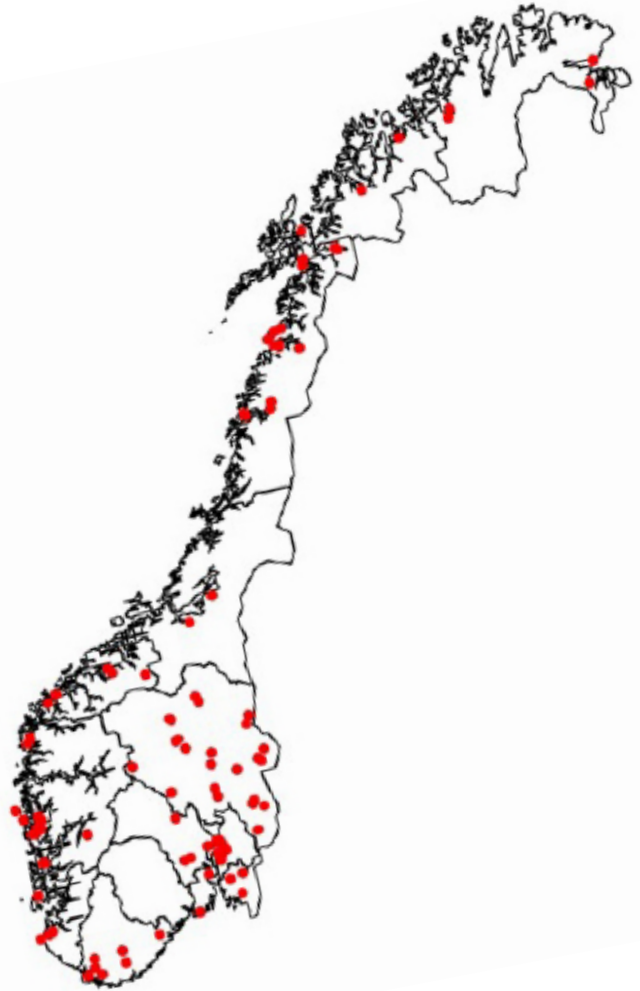
3. Responsen fra Røde Kors

Røde Kors' frivillige er jevnlig til stede på asylmottak rundt omkring i hele landet. De gjennomfører aktiviteter for barn og voksne samt yter praktisk støtte. Aktivitetene kan være jevnlige eller mer sporadiske, slik som eksempelvis utflukter eller sommerfester. Gjennom denne tilstedeværelsen på mottak informerer også de frivillige om andre relevante aktiviteter og tilbud i regi av Røde Kors, som Flyktningguide^{viii} og Fellesverket^{ix}, sistnevnte er et samlingssted for ungdom.

I tillegg bidrar frivillige fra Røde Kors med praktisk støtte når andre og mer akutte behov oppstår. Dette skjedde da antallet mottaksbeboere økte drastisk i løpet av våren 2022. Røde Kors mobiliserte og oppskalerte kraftig sin innsats. Ambisjonen var å være til stede på alle nyetablerte akuttinnkvarteringer i Norge. Frivillige fra Røde Kors bisto med klær, leker, transport, aktiviteter for barn og voksne og prøvde å sikre at beboerne fikk et så bra første møte med Norge som mulig.

Noen tall fra Røde Kors' frivilligaktivitet

Hver måned fra april og frem til juli 2022 var det over 1000 frivillige fra Røde Kors til stede på mottak i hele Norge. Fra juli 2022 til og med mai 2023 lå antallet på 400 til 500 hver måned.^x Fra august til desember 2023 lå antallet på over 500 frivillige i aktivitet på mottak. Hvilke mottak man har vært til stede på, har variert i takt med at UDI har startet opp og lagt ned sentre. Røde Kors har siden februar 2022 til og med desember 2023 vært til stede på mellom 40 til 68 mottak hver måned.

Figur 1 Hvor i landet frivillige fra Røde Kors har vært til stede på mottak mellom april 2022 og juni 2023

I løpet av 2022 har frivillige i Røde Kors brukt 32 431 timer ved mottak, noe som tilsvarer 18,5 år-sverk over kun ni måneder.^{xi} På grunn av begrenset rapporteringskapasitet, og variasjon i hvordan og om timer telles, er dette usikre tall.^{xii}

Tall fra 2023 over hvor mange beboere som deltok i aktivitetene Røde Kors arrangerer på mottak (se tabell 1),^{xiii} viser at det er høy oppslutning.

Tabell 1: Antall deltagere i Røde Kors-aktiviteter på mottak.

Måned i 2023	Antall deltakere
Januar	2162
Februar	3738
Mars	4118
April	4265
Mai	4064
Juni	N/A
Juli	N/A
August	4911
September	6389
Oktober	5970
November	6433
Desember	6426

4. Spørreundersøkelsen

Røde Kors utarbeidet spørreundersøkelsen og fikk deretter godkjenning av Utlendingsdirektoratet (UDI) til å gjennomføre den. På grunn av ønsket om å belyse Røde Kors sitt arbeid, ville vi fokusere på mottak hvor frivillige fra Røde Kors var til stede. Spørreundersøkelsen ble distribuert både via ansatte i Røde Kors og direkte via driftsoperatører på mottakene. Totalt henvendte vi oss til 27 mottak over hele landet. Undersøkelsen ble tilgjengeliggjort gjennom plakater og løpesedler med QR-koder og hyperlenker.

Målgruppen for undersøkelsen og metodens begrensninger

For Røde Kors var det viktig at undersøkelsen ikke skulle være rettet kun mot personer som hadde flyktet fra krigen i Ukraina. Derfor kunne man besvare spørreundersøkelsen på sju ulike språk: engelsk, arabisk, dari, spansk, tyrkisk, russisk og ukrainsk. Undersøkelsen var åpen i perioden desember 2022 til og med juni 2023. Undersøkelsen var anonym, og det ble ikke samlet inn informasjon om hvilke mottak respondentene bodde på. 172 personer gjennomførte undersøkelsen, og 164 av disse samtykket til at Røde Kors kunne benytte svarene deres i det videre arbeidet.

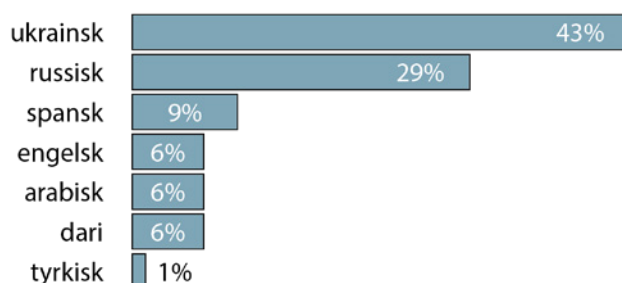
Undersøkelsen er basert på åpen rekruttering. Det betyr at respondentene selv velger om de vil delta. Dette er ikke en uvanlig tilnærming til spørreundersøkelser i flyktningssituasjoner, men det gjør at Røde Kors har lite kontroll over hvem som velger å delta eller avstår fra å delta. Mennesker som kommer som flyktninger eller asylsøkere befinner seg i en svært sårbar situasjon, noe som kan medføre at de har begrenset overskudd, kapasitet og forutsetninger til å delta i slike spørreundersøkelser. Både det begrensede antallet respondenter Røde Kors oppnådde, samt bredden i antall mottak Røde Kors fikk kontakt med, tilsier at resultatene ikke er representative for alle beboere på asylmottak. I tillegg vil de enkelte per-

sonene ha ulike språklige og teknologiske ferdigheter som gjør at de vil ha ulike forutsetninger for å besvare en slik spørreundersøkelse, til tross for tilrettelegging. Videre er det mulig at enkelte beboere er bekymret for hvorvidt både svarene og en eventuell deltagelse i en slik undersøkelse kan ha innvirkning på deres asylsøknad.

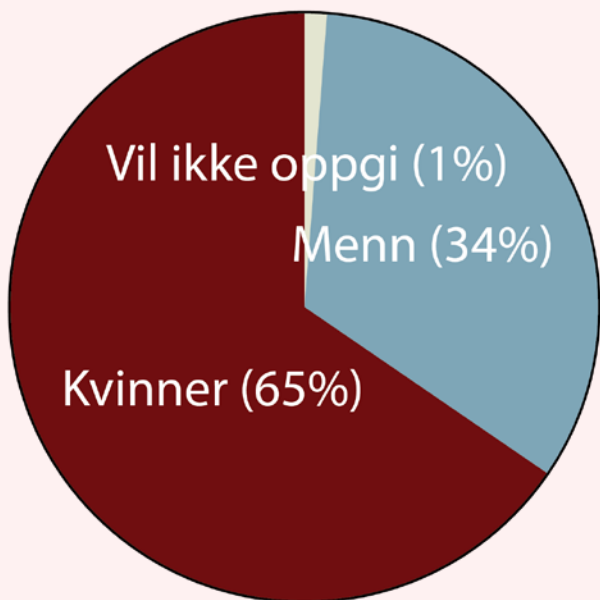
Likevel gir resultatene fra undersøkelsen et viktig innblikk i hvordan en del flyktninger og asylsøkere opplever mottaksapparatet og hvilke humanitære behov de har. Dette er verdifull innsikt siden dette er en gruppe mennesker hvis situasjon det er viktig å forstå og formidle til relevante aktører.

Deltagerne i spørreundersøkelsen

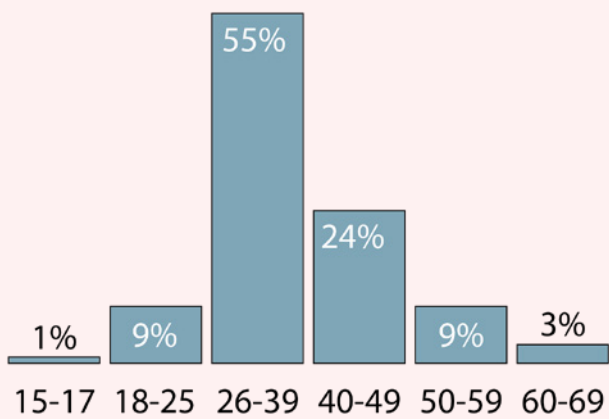
164 personer svarte, og samtykket i, at Røde Kors kunne bruke svarene deres. Som vi ser av figurene nedenfor, har majoriteten svart på ukrainsk (43%) etterfulgt av russisk (29%). Vi kan ut ifra dette anta at ca 70% er ukrainske flyktninger. Vi ser at det er en hovedvekt av kvinner som svarer på undersøkelsen. Dette kan sannsynligvis forklares med at det er en overvekt av ukrainske kvinner på mottak i denne perioden. I tillegg ser vi svarene er kommet hovedsakelig fra de i aldersgruppen 26-39 år.

Figur 2 Språkfordeling, i prosent

Figur 3 Kjønnfordeling, i prosent

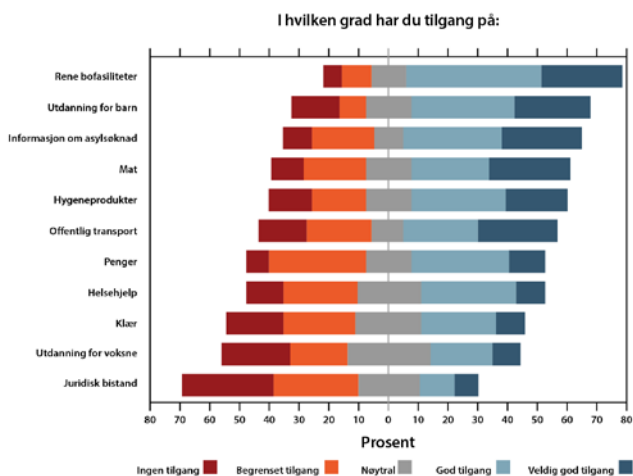

Figur 4 Fordeling i aldergrupper, i prosent

5. De humanitære behovene til beboerne på asylmottak

I løpet av 2022 ble behovene blant beboere på asylmottak hyppig diskutert i Norge. Blant annet ble pengeytelser og tilgang på mat kritisert for å være begrenset.^{xiv} I tillegg ble det til tider meldt at mottakene mottar klær som ikke var egnet for beboernes behov. Formålet med spørreundersøkelsen som ble gjennomført i 2022 og 2023 var ikke å ettergå hvorvidt beboernes lovfestede rettigheter ble oppfylt, men i stedet kartlegge beboernes opplevelse av tilbudene og hvordan de opplevde å bli møtt da de ankom Norge.

Figur 5

I figur 5 ser man at det er stor variasjon i svarene. Bofasilitetene vurderes i stor grad som gode, mens tilgangen til juridisk bistand opplevdes som begrenset eller ikke-eksisterende. Samtidig er det en relativt stor andel som oppgir begrenset eller ingen tilgang innen flere kategorier, eksempelvis innen hygieneprodukter og informasjon om asylsøknaden sin. Dette betyr at det er mange som opplever at de står i en vanskelig situasjon. Siden spørreundersøkelsen ikke definerte hver enkelt kategori, er svarene også preget av respondentenes egen referanseramme og forståelse. Eksempelvis vil nok noen som ikke har rett på kollektiv beskyttelse, eller gjerne vil gjenforenes med familie, ha andre vurderinger av hva tilstrek-

kelig tilgang til juridisk bistand eller informasjon om asylsøknad er.

Forskjeller mellom ukrainsk- eller russisk-talende flyktninger og andre flyktninger

Om flyktninger fra krigen i Ukraina har blitt prioritert over andre flyktninggrupper, ble ofte diskutert i Norge første halvdel av 2022. Det er liten tvil om at mye oppmerksomhet har vært viet ukrainske flyktninger.^{xv} Hvorvidt dette har resultert i faktisk eller opplevd forskjellsbehandling blant beboere på mottak, har vært mer usikkert, siden tilbudet der i stor grad er standardisert og regulert. Røde Kors har undersøkt om respondenter som har besvart undersøkelsen på ukrainsk eller russisk, har en annen svarfordeling hva gjelder opplevde behov, enn øvrige respondenter. Det er en klar overvekt av respondenter som har svart på russisk eller ukrainsk, 119, mens 45 har gjennomført undersøkelsen på andre språk. Dette er ikke et perfekt mål på landbakgrunn, men det er allikevel en indikasjon.

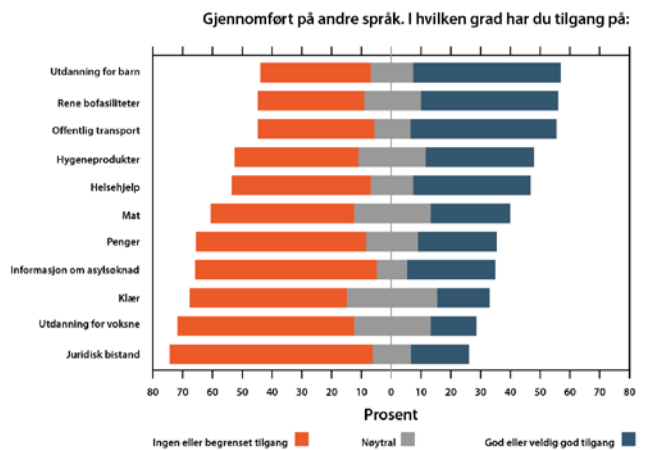
I figur 6 og 7 ser Røde Kors at forskjellene er markante. Generelt melder de som har svart på ukrainsk og russisk at de opplever bedre tilbud og tilgang til tjenester, enn de som har besvart undersøkelsen på andre språk. I og med at flyktninger fra Ukraina er innvilget midlertidig kollektiv beskyttelse, er nok ikke deres informasjonsbehov om asylprosessen like presserende som andre flyktninggrupper, men forskjellen er likevel markant. Hele 61 prosent av andre respondenter sier at de har begrenset eller ingen tilgang til informasjon om asylsøknaden sin, mens 18 prosent av de som svarte på ukrainsk eller russisk melder tilsvarende. Det er sannsynlig at flyktninger fra Ukraina har lettere tilgang på informasjon enn andre flyktninggrupper. Siden det er mange som kommer fra dette landet, er trolig mye informasjonsarbeid tilrettelagt og språktilpasset denne gruppen.

I kategorien hygieneprodukter sier 41 prosent av de andre respondentene, sammenlignet med 29 prosent blant de som har svart på ukrainsk eller russisk, at de har begrenset eller ingen tilgang på hygieneprodukter. UDIs regionale enheter har ansvar for at ”nyankomne beboere skal få utdelt hygienepakke i transittmottak» og for å bidra til at beboerne får dekket grunnleggende behov som hygieneartikler.^{xvi} Hvorfor det er såpass mange totalt sett som mangler tilgang på hygieneprodukter er derfor uklart, men det er nærliggende å tenke at tilgangen – eksempelvis til tamponger og bind (to av tre respondenter er kvinner) – har vært varierende i perioder når akuttmottak har blitt startet opp. På enkelte registreringsentre bidro Røde Kors i oppstarten med utdeling av hygienepakker der dette ikke var kommet på plass.

Beboerne oppgir også at det er ulik tilgang på mat. 48 prosent av de som svarte på andre språk sier at de har begrenset eller ingen tilgang på mat, mens 25 prosent av de som besvarte undersøkelsen på ukrainsk eller russisk sier det samme. Det er også ulik tilgang på penger, og 32 prosent av de som besvarte undersøkelsen på ukrainsk eller russisk oppgir ingen eller begrenset tilgang på penger, mens 56 prosent av andre respondenter svarer det samme. Dette henger nok sammen med om man bor på mottak med matservering eller ikke, og hvor store økonomiske ytelser man mottar, avhengig blant annet av familiesituasjon. Samtidig har dette med at noen beboere ved norske mottak ikke opplever å ha god nok tilgang på mat, tidligere også kommet fram i pressen.^{xvii}

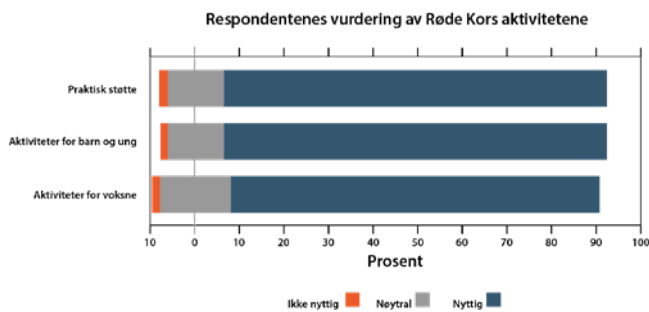
Figur 6

Figur 7

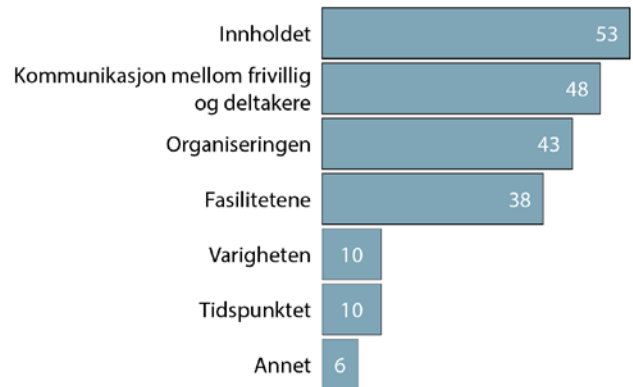
6. Erfaringene med Røde Kors

Blant respondentene i undersøkelsen svarer 55 prosent at de har fått praktisk støtte av Røde Kors eller har deltatt i Røde Kors sine aktiviteter. Et stort flertall av de som deltar i Røde Kors sine aktiviteter, eller får praktisk støtte, synes at tilbudet er nyttig. Henholdsvis 86 prosent av de som deltok i aktiviteter for barn og unge, 82 prosent av de som deltok i aktiviteter for voksne og 91 prosent av de som mottok praktisk støtte synes at tilbudet er nyttig (figur 8).

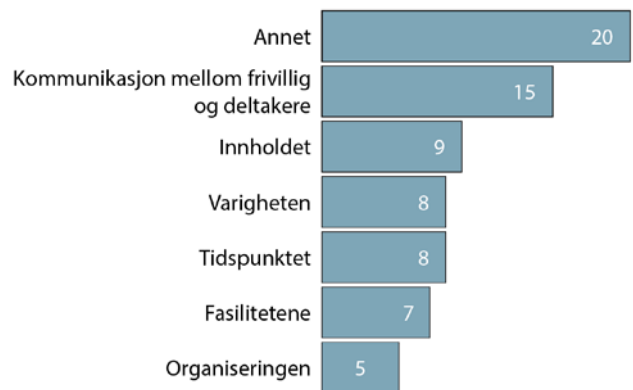

Figur 8

På spørsmål om hva som er bra i tilbudet fra Røde Kors, trekker beboerne fram henholdsvis innholdet, kommunikasjon, organisering og fasilitetene som det som fungerte bra (figur 9). Røde Kors spurte også hva som ikke fungerte bra, og da ble kommunikasjon trukket fram (figur 10). Det er nærliggende å anta at dette blant annet handler om språklige utfordringer og mangel på frivillige som snakker språkene beboerne snakker. Blant de som ikke var fornøyde, var det alternativet annet det alternativet som ble trukket frem oftest. Det viser at vi i undersøkelsen ikke har klart å fange opp aktuelle alternativer godt nok. Samtidig er det grunn til å tro at dette handler om spesifikke ting ved hver aktivitet. I tekstsvarene om hva Røde Kors kan gjøre annerledes var det ikke mye informasjon som kan bidra til å gi bedre forståelse, annet enn at mange ønsker seg flere aktiviteter fra Røde Kors.

Figur 9. Det ved aktivitetene og støtten fra Røde Kors som fungerte bra. Antall avkryssinger for hvert alternativ

Figur 10. Det ved aktivitetene og støtten fra Røde Kors som ikke fungerte bra. Antall avkryssinger for hvert alternativ

De som har mottatt støtte fra Røde Kors sammenlignet med andre beboere

Med en slik spørreundersøkelse kan man ikke si hva årsakssammenhengene er, men Røde Kors kan påpeke korrelasjoner og sammenligne de som fått støtte fra Røde Kors (91) med øvrige respondenter (73). Det viser at personer som har mottatt støtte fra Røde Kors, også har en større sjanse for å ha bedre tilgang til andre tilbud.

For eksempel ser vi at de som har fått støtte fra Røde Kors, også sier at de har bedre tilgang på gode klær enn øvrige respondenter (tabell 2). Røde Kors ser lignende sammenhenger for

hygieneprodukter, mat og penger (tabell 3,4 og 5). Dette er ikke noe Røde Kors i utgangpunktet deler ut, men det vil være en del lokale variasjoner.

Tilgang til gode klær					
Støtte fra Røde Kors	Ingen tilgang	Begrenset tilgang	Nøytral	God tilgang	Veldig god tilgang
Ja	5 %	28 %	16 %	35 %	16 %
Nei	34 %	20 %	30 %	14 %	2 %

Tabell 2

Tilgang til hygieneprodukter					
Støtte fra Røde Kors	Ingen tilgang	Begrenset tilgang	Nøytral	God tilgang	Veldig god tilgang
Ja	7 %	12 %	18 %	35 %	28 %
Nei	23 %	24 %	14 %	27 %	12 %

Tabell 3

Tilgang til mat					
Støtte fra Røde Kors	Ingen tilgang	Begrenset tilgang	Nøytral	God tilgang	Veldig god tilgang
Ja	5 %	20 %	14 %	22 %	39 %
Nei	18 %	22 %	16 %	30 %	13 %

Tabell 4

Tilgang til penger					
Støtte fra Røde Kors	Ingen tilgang	Begrenset tilgang	Nøytral	God tilgang	Veldig god tilgang
Ja	3 %	28 %	16 %	35 %	18 %
Nei	11 %	37 %	16 %	30 %	6 %

Tabell 5

Videre ser vi at en større andel av de som deltok i Røde Kors sine aktiviteter for barn og unge, sier de har veldig god tilgang til utdanning for barn enn de som ikke gjorde det (tabell 6). I den grad det er noen sammenheng her, kan det være at det å kjenne Røde Kors-frivillige eller delta i aktivitet,

også medfører mer uformell hjelp, kjennskap og veiledning som gir tilgang til andre goder. Det er selvfølgelig også mulig at det er motsatt, at man ved å få dekket disse grunnleggende behov i større grad har kapasitet og ønske om å ta imot og benytte tilbud fra Røde Kors.

Tilgang for utdanning til barn					
Deltagelse i Røde Kors-aktiviteter for barn og unge	Ingen tilgang	Begrenset tilgang	Nøytral	God tilgang	Veldig god tilgang
Ja	13 %	9 %	13 %	34 %	30 %
Nei	19 %	8 %	19 %	35 %	19 %

Tabell 6

7. Konklusjon

Høsten 2023 er antallet mennesker som søker beskyttelse i Norge igjen høyt – og det vil være det i uoverskuelig framtid. Derfor er funnene fra denne spørreundersøkelsen relevante. Det er viktig at mennesker som søker beskyttelse i Norge tas godt imot, behandles likt og får sine humanitære behov dekket. Selv om funnen må tolkes med varsomhet grunnet et lite utvalg, synliggjør de til dels store variasjoner i hvordan beboere på asylmottak i Norge opplever å få sine humanitære behov dekket. Dette til tross for at tilbudene på mottak til en viss grad er standardiserte og regulerte.

Hva som er et tilstrekkelig godt tilbud adresseres ikke her, det er i stedet beboernes egne opplevelser som legges til grunn. Likevel er det grunn til å ta ulikhetene som denne undersøkelsen indikerer på alvor, og kartlegge på hvert enkelt mottak hvorvidt det er språkbarrierer eller annet som tilsier at visse grupper har en annen opplevelse av mottaksprosessen. Videre er det grunn til å se nærmere på behovene for klær og helsehjelp, da dette er noe av det beboerne er minst fornøyde med.

Frivillige fra Røde Kors har gjort en stor innsats på de mange asylmottak. De har nådd mange og de som mottar hjelp er svært fornøyde med aktivitetene fra Røde Kors. Samtidig er det fortsatt svært mange Røde Kors ikke når på de ulike mottakene. Det er flere som har behov for bistand og informasjon fra et annet medmenneske, tilbud som det offentlige ikke nødvendigvis klarer å dekke. Dessuten viser denne undersøkelsen at beboere som deltar i Røde Kors aktiviteter, også opplever at grunnleggende behov i større grad er dekket. Med andre ord et bedre utgangspunkt for et liv i Norge.

Selv om Røde Kors har klart å opprettholde en sterk innsats frem til i dag, er det ikke gitt at man fortsatt klarer å rekruttere og mobilisere frivillige i tiden fremover til aktiviteter på asylmottak. Dette blir viktig, gitt at det er få tegn på at det blir en nedgang i mennesker som vil søke beskyttelse i Norge i 2024.^{xviii}

Kilder og utdypende informasjon

- i UDI (2023) *40 000 søknader om beskyttelse i 2022* <https://udi.no/aktuelt/40-000-soknader-om-beskyttelse-i-2022/>
- ii UDI (2023) *Asylsøknader etter statsborgerskap og måned* <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/asylsoknader-etter-statsborgerskap-og-maned-2023/> lastet ned 23. januar 2024.
UDI (2023) *Søknader om beskyttelse etter hjemmel om massefluktsituasjon (kollektiv beskyttelse) etter statsborgerskap og måned (2023)* <https://udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/soknader-om-beskyttelse-etter-hjemmel-om-massefluktsituasjon--kollektiv-beskyttelse-etter-statsborgerskap-og-maned-2023/> lastet ned 13.12.23
- iii UDI (2023) *40 000 søknader om beskyttelse i 2022*
<https://udi.no/aktuelt/40-000-soknader-om-beskyttelse-i-2022/>
- iv UDI (2022) *Søknader om beskyttelse etter hjemmel om massefluktsituasjon (kollektiv beskyttelse) etter statsborgerskap og måned*
<https://udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/soknader-om-beskyttelse-etter-hjemmel-om-massefluktsituasjon--kollektiv-beskyttelse-etter-statsborgerskap-og-maned-2022/>
UDI (2023) *Søknader om beskyttelse etter hjemmel om massefluktsituasjon (kollektiv beskyttelse) etter statsborgerskap og måned (2023)* <https://udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/soknader-om-beskyttelse-etter-hjemmel-om-massefluktsituasjon--kollektiv-beskyttelse-etter-statsborgerskap-og-maned-2023/> lastet ned 22. januar 2024
- v UDI (2023) *Utlendingsdirektoratets årsrapport for 2022*
<https://www.udi.no/globalassets/om-udi/arsrapport-udi-2022.pdf>
- vi UDI (2023) *Søknader om beskyttelse etter hjemmel om massefluktsituasjon (kollektiv beskyttelse) etter statsborgerskap og måned*
<https://udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/soknader-om-beskyttelse-etter-hjemmel-om-massefluktsituasjon--kollektiv-beskyttelse-etter-statsborgerskap-og-maned-2023/>
- vii UDI (2023) *Må skaffe flere mottaksplasser og øke bosettingstakten* <https://www.udi.no/aktuelt/ma-skaffe-flere-mottaksplasser-og-oke-bosettingstakten/> Publisert 11.10.23
- viii Frivillige flyktningguider og flyktninger kobles sammen og møtes et par timer i uka. Slik blir flyktningen kjent med språk, kultur og lokalsamfunnet.
- ix Fellesverket er en nasjonal satsing på ungdomsarenaer og består av ungdomshus med gratis aktivitetstilbud for alle mellom 13 og 25 år.

- x tall for juni og juli 2023 er dessverre ikke tilgjengelige.
- xi For variabeldefinisjon <https://www.ssb.no/a/metadata/conceptvariable/vardok/2744/nb>
- xii Endrede rapporteringsrutiner gjør at Røde Kors ikke har sammenlignbare tall for 2023.
- xiii Disse tallene refererer til enkeltpersoner som har deltatt den måneden. Samme person kan telles to måneder på rad.
- xiv Venbakken, K (2022,1.desember) Her står de ukrainske flyktingene i matkø: – Mange gråter og er fortvilet. *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/norge/i/JQrLGj/her-staar-de-ukrainske-flyktingene-i-matkoe-mange-graater-og-er-fortvilet>
- xv Mogstad, H. & Kjellmo Larsen, H. (2022, 28.april) Legitimerer nærhet forskjellsbehandling av flyktinger? *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/8QMmxr/legitimerer-naerhet-forskjellsbehandling-av-flyktinger>
- xvi Retningslinjer om ytelser til beboere i asylmottak (2008) UDIs retningslinjer for økonomiske ytelser til beboere i mottak. Retningslinjene kalles også for pengereglementet. (UDI 2008-035) https://www.udiregelverk.no/rettskilder/udi-retningslinjer/udi-2008-035/#3.1.3.1._Hygieneartikler
- xvii Dagbladet (2022, 5.september) *Asylsøkere sultne på norske mottak*:
Umenneskelig <https://www.dagbladet.no/meninger/umenneskelig/77074986>
<https://www.dagbladet.no/meninger/umenneskelig/77074986>
- xviii UDI (2023) *Scenarioer for antall flyktinger fra Ukraina i 2023 og 2024*
Scenarioer for antall flyktinger fra Ukraina i 2023 og 2024 (udi.no) <https://www.udi.no/globalassets/statistikk-og-analyse/ukraina/scenarioer-om-antall-flyktinger-fra-ukraina-desember-2023.pdf>

Besøksadresse Hausmanns gate 7, 0186 Oslo Postadresse Postboks 1, Grønland, 0133 Oslo
Telefon (+47) 22 05 40 00 E-post post@redcross.no